

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Herma[n]ni buschij pasiphili Ser||mo: Colonie in celebri
Synodo ad cleru[m] dictus: conti||ne[n]s accurata[m]
exhortatione[m]: ad studiu[m] sacre scripture**

Busche, Hermann von dem

[Köln], [1509]

VD16 B 9946

De co[n]solatione sacre scripture Caput tertium et vltimu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-31464

dicet ab illis ipsa sibi veritas: quae utique nihil molitur inepte. Quam constat dixisse: quod persuadere valde difficile est (praesertim hoc tempore) ecclesiasticis. Accipite disciplinam meam: et non pecuniam: doctrinam magis quam aurum eligitur. De consolatione sacre scripture: quam utique inter eius utilitates non postremam ducere oportet: dicere hactenus distuli: quam illa sermoneis nostri ultimam locum occupas: uniuersos nos: non sine quam tularumque consolatione hinc dimitteret. Erit ea sane ingens: et quam possit omnes sollicitudinis: ac meroris terreni vim penitus tollere: non tam meis tamen verbis (quam minus nihilo possunt) quam sua ipsius celestis potentiae: etque efficacitiae. Est enim (ut ego plane experior: quatenus huc me: velut ex alto: in portum refero) incredibilis quaedam energia in hac sacra lectione: in nulli profecto: secularium sapientium libris quae unquam euoluerit mihi propterea. Adeo profecto docet: adeo salubritate afficit atque delectat: adeo potest flectit atque persuadere. Sicut illa preceptis nos celestibus informet: siue exemplis opido quam fidelibus: nos excitet atque confirmet. Scripserunt gentiles philosophi omnium egritudinum fere proprias separatim consolationes. Ut de paupertate de vita inhonorata: et ignominia: de exilio de interitu patrie de seruitute: de debilitate: de cecitate: et de omni casu. in quo nomen ponitur solus calamitatis: easque in singulas (ut ait Tullius) scholas. et singulos libros dispartierunt. De tamen: quatenus eloquentia etiam: nec solum sapientia seculari nitebantur: vix vlli ad eleuandas animorum perturbaciones unquam optulere. Nam plerique omnes isti philosophi: in aliorum miseris consolandis fortissimi tamen fuerunt. idem postea cum fortuna mutata: in ipsos impetum conuerterunt: mollissimi atque fractissimi inueniuntur. Nonne Cicero: homo sine controuersia: excellenti ingenio et natura praeditus: quique omnium doctrinarum iam inde ab initio etatis studiosissimus fuerat: omniaque que a sapientissimorum istorum: ad bene beatamque viuendum tradita essent: summo studio curaque didicerat. ob unius filiole obitum: adeo egritudine et languore se dedit: ut omnino Ciceronem se esse oblitum fuisse videri potuerit. Adeo in eo consolando omnes non aliorum modo: verum etiam proprias sui ipsius rationes inefficaces atque inanes apparuerunt. Quare frustra ex huiusmodi monumentis sapientum remedium in luctu: aut egritudine quis perierit: cui sacra lectio. hanc operam adita: atque consulta non tulerit. Neque eius hoc proprium esse solummodo iudicamus: in abducendo a tristitia animo: ut plus possit: quam philosophorum omnium: aut oratorum sententiae. Sed in sanandis quoque reliquis quibuscumque vitis: componendisque affectibus illi ineffabilem quandam vim atque potentiam superesse certissimum est. Quam eandem scripta

De consolatione sacre scripture
Caput
tertium
et ultimum

illa phoz vt habeat: tm̄ abest: vt ferme null⁹ eoz fuerit: q̄ nō alie
ac p̄ceperat: viuendo sbis suis ipse pōdus detraxerit Sacre p̄o
scripture nullus liber legit: de cui⁹ auctore: nō sit nefas sec⁹ sen
tire: q̄ p̄petua sua vita: q̄ hoīm gñi diuinit⁹ custodiēda p̄sc̄pse
rit: ope. atq; exēplo stabili sanxerit. atq; approbarit: vno tm̄ Sa
lomōe excepto: quē amor alienigenaz mulierū decepit. atq; euer
tit Hic etiā merito illis auctoritas maior: ⁊ dictoz fides plenior
Vñ si quē paup̄tas mordeat: miruz nisi facili⁹ cōsoletur Helias
hūc: at helise⁹: ceteriq; p̄pharū filij q̄ relict⁹ vrbibz. agros. ⁊ soli
tudines: ⁊ fluēta iordanis: portioza cenis ⁊ plumis Sardanapali
ad trāq̄llā. btāzq; vitā eē docuerūt: q̄ exēpla Menenij agrippe:
at Curiij ob p̄ceptū Sānitū aurū glorioſi Lōtēpsit ille q̄dē auz.
at nō sic ianē gloriā. nō ābitōez etiā p̄tēpsit Nō sic hoīm cedibz
⁊ sāguie abstinuit: quez torretis ī morē ī p̄spectu suo ire ac fluere ī
bello letabatnr. scilic; p̄patur⁹ hac mercede triūphos. et titulos
victoriaz: hesuros saxis cinerū custodibz Si aut̄ falsa ifamia cō
tristat aliq;: cur n̄ forti⁹ eū p̄soleť mēoria Pauli p̄tēcbim cathe
nati q̄ Pub. Rutilij: iuria eq̄tū rōanorū exilīo dānati: Porro si
corporis cecitatem quis plangat Qui non possit eum valentius
consolari sanctus Isaac: adeo istius lucis expers: vt etiāz cui nol
let deceptus errore benediceret: q̄ Apij coeci. aut Lu. Metel
li decora nomina: et subnixa caducis monumentis: vanoq; ru
more gloria. Si p̄o cōtemp⁹ aliquid nubecule obfundat cuipi
am. Cur non certissimam illi consolationem afferat Si volue
rit cogitare omnes Prophetas. et sanctos viros ob hoc ipsum
semper hominum subsannationes pertulisse q̄ deo constituerāt
sedulo ac perseuerāter adherere: Pauca iam vobis memorie ex
citande gratia subijcimus exēpla: At si quis assidue et diligen
ter voluerit huic sacre lectioni inulgilare: experietur ille planissi
me nullum esse tristicie tam profunde genus: quod hec non que
at consolari Nullum morbum animi tam inolituz: quem hec nō
possit sanare. Nullum vere virtutis. decorisq; perfecti opus. cu
⁹ aut p̄cepta at exēpla luculēta ab hac nō illi vberti suppeditētur
Dortamēta fidei. ⁊ obediētie suggeret abrahā: p̄tut⁹ ⁊ patientie
Job dabit: iusticie imaginez ī Abel ī Noe. tēperantie in Jacob
ceterisq; patriarcharū dictis factisq; contēplare in quibus ca
sta quedam religionis temperantia peculiariter effulsit. Ad hos
pitalitatem: et opera pietatis. egregie te inuitabit senex Tho
bias: Ad Sanctam amicitiam. sedus Dauid. Et Jonathae

Ad abstinentiam Samuel: qui pecunias: vsq; ad calciamenta:
ab omni carne non accepit Sacerdotes: ipsi viuēdi archetypū
sibi a Simone Dnie filio mutuent: qui in vita sua vnus suffulsi
domū: et in dieb; suis corroborauit tēplū. Qui adeptus ē gloriā in
cōuersione gētis. Qui q̄si sol refulgēs: sic effulsi in tēplo dei: et q̄
si flos rosarū in dieb; vernis: et q̄si lilia q̄ sunt in trāsitu aque: et q̄
si thus redolēs in dieb; estatis odore virtutū cūcta p̄pleuit: et q̄si
vas auri solidū: ornatū omī lapide p̄cioso: sic atriu dom⁹ dei omī
sanctitatis: honestatisq; decore excoluit. Si delectat aliquē pro
patria nō timid⁹ mori: Frustra Decios mures: desideret: quū ha
beat fortissimos duces Bachabeos Qui Lurtū lacū p̄tēplatōe
tanti in patriā amoris attonit⁹ spectas. Dinus (opinor) illi⁹ fa
cti memoria afficiere. Si maioris animi virtutē in q̄dā Bacha
bei milite Elezaro cognoueris: q̄ p̄ patrijs legib; aduersus An
tiochū Eupatorē fortissime dimicās quū elephātē quēdā in exer
citu regis sup ceteros eminētē: regia vestitū lorica: aiaduertisset
arbitratus opp̄sso eo: ipm regē opp̄mi (quē in illo esse suspicabat)
posse: p̄cito cursu: p̄ mediā legionē hostiū stricto gladio: vsq; sub
ipsi⁹ belue ventrē abiectro clypeo penetravit: cūq; (q̄ vulneri ab
lorica patebat) gladio strēnue percussit: manib; deinde ppere in vē
trē immersis: intestina ei⁹ effudit: donec bestiā exanimē cū ingen
ti turriū: pugnatorūq; (q̄s gestabat) sonitu atq; fragore sup a se
ruentē: ipse mortis sue secur⁹: et glorie cōpos excipet. Quāta hec
virt⁹: quāta animi p̄stantia cēseri debet: In p̄fertissimū hostium
agmē sol⁹ ruit: viā p̄ obstātes pugnantiū globos ense aperit: ab
iectoq; clypeo ad cedē bestiē: man⁹ expedit: et morte p̄tēpta feroci
or: vt pleniori feriret ictu elephantū: sub ipsi⁹ bellue semiētis aluū
rimatur⁹ gladio viscera subit: eiusq; ruina (vt verbis Ambrosij
vrat) inclusus magis: q̄s opp̄sus: suo ē ipse sepulchriū triumpho. Sic
q̄s femine: et ibecillior sexus: inuenit qd̄ imitet: legit q̄ nature sue
fragilitatē p̄solef. De Jabin rege Chanaan triūphantē intueant
Delborā Oldam audiāt viris p̄phetatē: Sarā p̄pter virtutis p̄
rogatiuā Abrahe iperantē: Rebecca mulier ad p̄sulendū dñm p̄
git: et corā sibi rñdentē illū feliciter audit Ruth: Hester: et Judith
femine tāte glie sunt: vt sacris voluminib; noīa indiderint. Anna
belcane: nōne ipsa p̄phetissa: filiū p̄phetā: et leuitā: et sacro crine
venerabilē meruit: David regē sicut angelū dñi sapientē: nonne
thecuites mulier q̄dā interrogatōe p̄clusit: enigmate docuit: exē
plo dei mitigauit: Quid illa mulier: q̄s prudens: q̄ urbem a Joab

pp̄ter Sebam pduellem circūuallatā: quatiēte iā murum ariete:
seruauit sapiētia sua: ⁊ tāte multitudinis piculū: muliebri auzori
tate sedauit. Quid memorē reginā austri q̄ testimonio dñi p̄dēna
tura ē oēs viros hierusalē: p̄tereo Sulannā (q̄d̄ interpretat̄ lili
um) pudoris ⁊ uerecūdie luce micantē. Annā taceo phanuelis fi
liā. Delizabēth trāseō uoce p̄phetantē: ⁊ ytero. Samaritana il
la q̄lis: quā mīti suo ē saluator ipse dignat̄ alloquio. Quē postea
nōne etiā mulier q̄ p̄ma meruit uidere resurgentē: ⁊ aplis addu
bitantib; p̄fidēter nūciauit triūphata morte regnantē. Ecq̄d̄ hu
ius ḡnis exēpla: parū ualebūt p̄solari feminas: q̄ min⁹ eas sui sex
us peniteat: quarū uitā (teste Hiero.) nō sine nota ⁊ suggillatōe
uiroz: passim sancta scriptura p̄mēdat. Eadē pagina q̄s grauius
etiā narrat metuendos plerosq; exi⁹ tyrannoz: q̄ doctos exēplo
punitoz: ceteros ne uelint p̄fidere in potētia t̄pali: ⁊ p̄ncere disci
plinā erudit: ⁊ a scelere absterret metu filis supplicij: q̄s alioquin
nulla p̄tēplatio cohiberet naturalis honesti. Innoxiosq; p̄ uim
a sup̄bis p̄ncipib; iniq; opp̄ssos: eadē exēpla indicāt deū celi habe
re uindicē: q̄ sit redditur⁹ opp̄ressoz in sinū suū opportune iu
stam ultionē. Quis nō exhorrescat: dexterā excelsi: legēs casuz p̄
potētis pharaonis: cū omī illi⁹ sui validissimū exercit⁹ formidabi
li apparatu: sicut plūbū repēte descēdentis in abyssum. Quē ecō
trario nō p̄solet bonitas dei creatoris: Qui si uolūtati ei⁹ obtem
peres: si legem eius seq̄ris: ipsa tibi elemēta etiā p̄tra sui naturaz
seruire cōpellit. Sic Adonibezeth: Eglon: Benadab: Senna
cherib: Holophernes: Nabuchodonosor: Antioch⁹: Plicanoz:
et ceteri quoz p̄ sacra scripturā iniq̄tas sparsim legit̄: documēto
esse possunt scelera sua: nō impunita fore p̄ncipib;: nec iustoz pa
tentiā periturā in finē: aut q̄ uerātur īmerito: digne ultionis so
latio: p̄petuo carituros. Siue igif in tētationib; clamātes ad do
minū t̄paliter exaudimur: exeuntē de carcere petrū respiciamus.
Siue nō exaudimur: eundē illū uenerabilē senē: ad ignominiam
crucis strēnue uadentē eque intueamur. Adeo nullū est aduersi
tatis: siue erūne genus: cui⁹ p̄solationē: sacrarū sedul⁹ cultoz lite
rarū frustra q̄rat. Nec uideat infirma hec aut frivola p̄solatio ali
cui q̄ alienoz maloz exēplis nitit̄. Nā ut h̄ taceā: q̄ hmōi enūera
tione exēploz: nō minimū efficit̄: ut ferēdū sibi q̄spiā id q̄s leuiss
cēseat: q̄d̄ iā ante uideat sc̄tōs q̄sdā moderate ⁊ tranq̄lle tulisse:
ipsa hec p̄pter iusticiā nō solū laboz piculo: ūq; s; etiā mozi ⁊ ul
timi supplicij p̄pessio: p̄cipua q̄dā felicitas existimata olim: ac p̄

pe modū accersita vltro a sc̄tis ē. Quare haud sc̄io: vtrū dubitē:
pl⁹ sibi placuisse Petrū iā i crucē a Herone sublatū: an educēte ā
gelo: de carcere paulo ante liberatū. Nā si Augus. credim⁹: tra/
ctāti illud ex ps̄. cxxxvij. Sup̄ irā inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū
tuā: ⁊ saluū me fecit dextera tua. Hec est sal⁹ dextere dei: q̄ post
hāc vitā saluat. Altera s̄o sal⁹ tp̄alis ⁊ carnalis: sinistre sal⁹ ē: nō
q̄ de⁹ in seip̄o dextrā habeat: aut sinistrā. s̄ q̄ dextre nomen acce
pit felicitas illa: q̄ oculis mortaliū oñdi nō p̄t. Hac dextera saluū
fecit Petrū: hac Paulū: hac Laurētii: nō sinistra: s̄ ē: salute tp̄ali
Sūt em̄ vt legit̄ ps̄. xxxij. multe tribulatōes iustoꝝ. Qd̄ ample
ctēs p̄ verissimo idē doctor: ⁊ sacrat⁹ ps̄ul Aug. Si iniusti sunt i
quit pauciores hñt p̄secutōes. Si iusti mltas hñt. S̄ post pau
cas: aut nullas afflictatōes: illi veniēt ad tribulationē sempit̄na:
vñ nūq̄s eruent̄ Iusti āt post mltas difficultates: ⁊ assidua certa
mina: ad pacē sempiternā: vbi nūq̄s aliqd̄ mali patient̄ Nemo ve
strū q̄so reuerēdi p̄zes: mihi s̄ loco vicio p̄tat. Si pleraq̄ s̄ ver
bis militarib⁹ p̄fat⁹ suero (nā qd̄ ē nisi militia: vita hoīs sup̄ trāz)
Qm̄ igit̄ arduā p̄ditionē sustinet in hac vitā tp̄ali: miles Lh̄i: ne
q̄ em̄ ferūt illi⁹ reg⁹ castra: delicatū satellitē (q̄les vereoz nūc ma
gno nūero ne sim⁹) cui sp̄ in acie manēdū: nihil vnq̄s de disciplina
remittēdū: sine it̄missione orādū: p̄cinct⁹ lūbis in p̄p̄atiōe euan
gelij p̄tinēter stādū: cū septē p̄nciosissimis aīe hostib⁹ assidue p̄si
gēdū: oib⁹ coz̄pis voluptatib⁹ renūciādū: q̄cqd̄ ē opū seculi hui⁹
p̄ nihilo hñdū: i nulla creatura: s̄ in solo creatore sperādū Et p̄p̄
eūdē huic q̄z mūdo fundit⁹ moriēdū: ita vt ābulans in carne: nō
tñ viuat carne. Sibimetipsi sepe q̄es: sepe mēsa: sepe verba: sepe
hoīm (⁊ p̄fertim q̄ sunt ip̄aris p̄positi) colloq̄a denegāda: p̄feren
da obp̄obria: vincula: exilia: oēs cruciat⁹ coz̄pis: deniq̄ mors ip
sa: si ratio: si religio ip̄eret: subeūdā alacriter p̄pter veritatē: ne er
go sub difficultatū tāta mole fatisceret: ne inq̄s territ⁹ rerū p̄ode
re: on⁹ rollēdū refugeret: nō decuit illū sine p̄sentissima p̄solatōe
in hm̄oi plena laboz̄: tētationūq̄ dimicatōe: relinq̄ S̄ tñ abest
vt q̄cūq̄s Lh̄i bon⁹ athleta: p̄solatōe egeat: vt etiā illo sp̄odente
(q̄s nō vellet ch̄zo credere:) sup̄ aspidē sit ⁊ basiliscū: sine vlla sui
noxa: īgressur⁹: p̄culcaturusq̄ leonē ⁊ draconē Pl⁹ dico: illi īsup
in ip̄o certamie ē affutur⁹: nec adfutur⁹ solū: s̄ ereptur⁹ q̄z piclitā
tē: nec ereptur⁹ mō: s̄ etiā glificatur⁹: ⁊ lōgitudie dierū: s̄ ē: crop
tata īmortalitate: nec sine sui salutar⁹ p̄fructa visione repleturus
Quis age dux posset acri⁹ incitādo: suos milites aīare ad plūme

51

Que cuius impatoris cohortatio talis: audita est vnq̄: tam vehe-
 mēs: pollēsq; tā securo victorie. Ego cū ipso sum in tribulatōe in-
 quit: eripiā eū: et glificabo eū. Quid hoc aliud ē dicere: q̄ pugnet
 solū meus miles: et ondat se ppter me cupere tū vincere. Ceterum
 de victoria nihil dubitet: vbi ille aduersarij ruētis iper? sustinere
 nō poterit: ego eripiā: ego subibo. Et licet profligat? hostis: ope
 auxilij mei: nō illi? p̄tute cesserit: remunerabor eū nihilotamē se-
 cius: ac si solus alioq̄ sine me vicisset. Profecto iā q̄cūq; post talē
 post tā piā: fortēq; cohortationē: p̄nis: lubēt? hufq; animis: h̄ p̄li-
 um nō capessim? ignobiles: et degeneres milites sum? nec satis
 digni (vereor) q̄ in ch̄i Jesu militia numeremur. Proinde posi-
 tis auri: et argēti p̄ciosis ipedimētis (ad q̄ prob dedec? nō centu-
 riones mō: et signiferi q̄dā: sed etiā tribuni: et sup̄emi sp̄ialis mili-
 tie ducea: stupere nup̄ nimū ceperūt) calcem? pedes n̄ros: p̄pa-
 tione euangeliū pacis: habeam? succinctos veritate lūbos: pect?
 lorica iusticie defendat: caput includat salutis galea: dextrās ar-
 memus gladijs sp̄ialib; hoc ē: sacre scripture testimonijs: omni-
 ancipiti gladio penetrabiliorib;: et ante oīa fidei scutū p̄feramus:
 q̄ ignita neq̄ssimi tela excipiant. Sicq; instructi: et sperātes pug-
 nā: sup̄bū hostē (sed incassuz nos territatem: q̄ad istis armis nos
 tutabimur) fixis in petra vestigjs: et vt fortes decet bellatores: p̄-
 uocem?. S; caueam? om̄i sollicitudine: q̄ possum? ne sum? sum-
 mo huic n̄ro impatori de honestamēto: ne q̄cūq; faciamus: cogite-
 mus ve illi? disciplina indignū. Quo ē impator: q̄spiam scientior
 belli gerēdi: eo iniquore animo fert suū militē nō vincere. Quātuz
 ergo putem? (a q̄ solo ē ipsa victoria) regi n̄ro displicere: Si mi-
 lites ei? languide pugnēt: aut etiā turpiter hostib; terga vertant:
 haud quaqs̄ aīo placato hoc laturū: indicio nobis ē: vel illa vox
 Hieremie dicētis Maledict? q̄ facit opus d̄ni fraudulēter. et ma-
 ledict? q̄ gladiū suū p̄hibet a sanguine. Ex more romane militie
 (vt in p̄decretis Justiniani legim?) capitale erat: si miles aut sig-
 na reliq̄isset: aut hosti arma romana tradidisset. Ipse q̄q; dux n̄r
 Ch̄s iesus: iura: et leges has suo militi sancit: ne vsq; ab inclyto
 victorioso crucis signo: ad spes inanes: et infantas falsas oculos
 auertat: ne arma sua hostiliū partiū arbitrio summittat: habitur?
 p̄ hoste eū q̄cūq; fecerit. Nō em̄ parū maiestātē suā violari eo eri-
 stimat: si spurcissimi et crudelissimi hostes vllū armorū suoz ius si-
 bi faciāt. Aut vllō aduersus suos p̄sp̄ero pugne successu gloriēnt
 Ecōrrario aut victorie suoz: supra q̄ narrari q̄at: fauet: p̄inde vt

Flota ar-
 maturam
 ch̄iani ho-
 minis

Maledictus qui
 fraudulenter
 opus d̄ni facit.